

## OPONENTSKÝ POSUDEK NA DIZERTAČNÍ PRÁCI

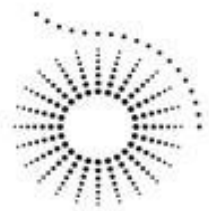
**KOKAISLOVÁ, Pavla, *Srovnání změn v belúdzské kultuře v Turkmenistánu a na území historického Belúdzistánu v závislosti na míře státních zásahů, Praha ÚE FF UK 2014, 213 s.***

Předkládaná dizertační práce představuje kvalitně zpracované etnologické téma zaměřené na Belúdze (Balúče) – indoíránské kočovné etnikum bez vlastního státu, jemuž není v českých odborných pracích věnována významnější pozornost. Nutno podotknout, že z etnologického hlediska se podrobněji tomuto tématu v našem prostředí věnuje pouze Pavla Kokaislová, což dokládá i její publikační činnost (např. Kokaisl, P., Košťálová, P., Kodar, Z., Dordzhieva, Y., Kokaislová, P. *Manželství a rodina obyvatel Kavkazu a Střední Asie*. Praha 2011).

Autorka ve své práci přesně vymezuje výzkumné otázky a definuje její cíle. Ústředními otázkami jsou: jak se měnila belúdzská kultura v kontextu státních zásahů v Turkmenistánu a Íránu, a jakým způsobem a do jaké míry si turkmenští a íránští Belúdzové udržují etnickou identitu v současnosti. Zpracování tématu je založeno na analýze odborné literatury a pramenů (v tomto případě poměrně velkého množství v anglickém a ruském jazyce), ale především také na nezbytných a vysoce přínosných terénních výzkumech prováděných v letech 2009–2013 v Turkmenistánu v Maryjské oblasti a v Íránu v provincii Golestán a Chorásán. Další lokality, jako je íránský Sístán a Belúdzistán a pákistánský Belúdzistán byly z hlediska bezpečnostních rizik vynechány, avšak některé informace autorka získala od turkmenských Belúdzů, kteří v daných oblastech mají příbuzné. V této souvislosti je třeba z vlastní zkušenosti uvést, že rovněž samotný Turkmenistán není bezproblémovým terénem, jelikož se mimo určitá povolená místa nelze v této zemi pohybovat bez průvodce. Uskutečněné terénní výzkumy je možné ocenit i z tohoto úhlu pohledu, jelikož doktorandka měla těmito opatřeními poměrně znesnadněnou situaci. V tomto ohledu vyvstává otázka, zda u rozhovorů s respondenty v Turkmenistánu byli či nebyli přítomni státní průvodci, a

**Celetná 20, 116 42 Praha 1**

**tel: 221 619 622, e-mail: ethno@ff.cuni.cz**



v případě, že ano, tak do jaké míry byly pak odpovědi respondentů relevantní. Zajímavé by rovněž bylo dozvědět se, jaký počet respondentů tvořili muži, protože autorka měla zajisté snadnější přístup do společnosti žen než mužů.

Vzhledem k tomu, že snahou práce byla návaznost na výzkum expedice Ruské akademie věd z let 1926–1929 u Belúdzů v Turkmenistánu, doktorandka rovněž báda v Muzeu Akademie věd v Petrohradu, kde měla možnost seznámit se s velmi cenným materiálem týkající se počátků života Belúdzů v Turkmenistánu (fotodokumentace, exponáty, terénní zápisy G. K. Schulze a E. G. Gafferbergové), s nímž pak mohla konfrontovat vlastní výzkum.

Co se týče snahy autorky o knižní vydání dizertační práce v ruštině (vzhledem k běžnému používání ruského jazyka a jeho vyučování ve školách v Turkmenistánu), případně také v belúdzštině, nelze jinak než její záměr podpořit. Tento počín by mohl být nápomocen samotnému studovanému etniku k rozvíjení národního povědomí a zájmu o vlastní tradice a kulturu. Vzhledem k již uvedenému důvodu absence publikací na toto téma v našem prostředí a původnímu terénnímu výzkumu, bych doporučovala doposud nepublikované části dizertační práce vydat rovněž v češtině.

Po formální stránce nemám větších výhrad, všechny zdroje jsou řádně a správně citovány, občas se objevuje pouze nejednotnost v prepisech některých jmen a geografických názvů.

Závěrem lze konstatovat, že zvolený postup doktorandce umožnil shromáždit množství důležitých a cenných dat, jejichž zpracováním a vyhodnocením byly naplněny cíle práce, která přináší mnoho nového na poli etnologických výzkumů. Z výše uvedených důvodů jednoznačně doporučuji dizertační práci Pavly Kokaislové k obhajobě.

V Praze dne 18. 8. 2014

PhDr. Tereza Hejzlarová, PhD.

**Celetná 20, 116 42 Praha 1**

**tel: 221 619 622, e-mail: ethno@ff.cuni.cz**